

Det kungliga året

2017

Bild & Kultur

*Statsminister Stefan
Löfven hälsas välkommen
av prinsessan Estelle.*

KRONPRINSESSAN 40 ÅR

Stockholm den 14 juli

Det ingick inte riktigt i kronprinsessans plan att fira fyrtioårsdagen så särskilt vidlyftigt. Lite under radarn fick födelsedagen gärna gå. "Usch! Vad finns att fira!?", sade hon enligt Riksmarskalken när födelsedagens program kom på tal under ett planeringsmöte. Ett firande i Stockholm fick det ändå bli, som komplement till den traditionsenliga födelsedagen på Öland.

Fredagen den 14 juli 2017 är en dag med blå himmel och lätta skyar över Stockholm. Fyrtio år har gått sedan den glädjande nyheten spreds över landet: "Det blev en flicka!" Märkligt nog föddes den lilla Bernadottern på Frankrikes nationaldag, som en blinkning till släktens franska ursprung.

Nu står Slottskyrkan smyckad för tacksägelsegudstjänst – Te Deum – för kronprinsessan Victoria på hennes fyrtioårsdag. Altaret pryds av blommor i gult, lila och duvblått – färger som leder tanken till Ölands blomstrande vägrenar. På altarets båda sidor står smäckra björkar, hämtade från Drottningholm. Förmiddagssolen faller in genom fönstren – och det kvittrar!

Hovtrumpetare Olle Hermansen låter fanfaren ljuda, och kungaparet kommer in till *Sommarsång* av Wilhelm Peterson-Berger, kompositören som tonsatt

den svenska sommaren och vars 150-årsjubileum firas i år.

Till sist kommer hon, födelsedagsbarnet, strålande som en sommaräng och med fjärilar över hela klänningen, med prins Daniel vid sin sida och med sina båda barn. Det är *Intåg i sommarhagen* som spelas och prins Oscar föredrar att tåga in från tryggs position på sin mammas arm.

Barnens kusiner, prinsessan Leonore, prins Nicolas och prins Alexander, sitter redan på plats med sina föräldrar. Bland de trehundra gästerna finns också kungens systrar, prins Daniels familj, representanter för det officiella Sverige, anställda vid hovet och tidigare anställda – de många personer som varit en del av kronprinsessans uppväxt.

Gudstjänsten leds av över-

hovpredikanten biskop Johan Dalman och Michael Bjerkhagen, pastor i Kungliga Hovförsamlingen. I sitt tal liknar Johan Dalman människan vid ett frö, ett litet frö som kan bli till liljor och akvileja, till rosor och salvia och ljuva krusmynta; att man är så mycket mer än vad som syns utantill.

Evert Taubes *Ånglamark* framförs, en text som kunde vara kronprinsessans egen uppmaning till alla som lyssnar. Musiken klingar ut i ett ensamt munspel, hagarnas och de blommande backarnas instrument. Tonerna letar sig upp mot takvalvet och vem vet, kanske är det första gången munspel hörts i Slottskyrkan?

”Tack för allt hon betyder för vårt land”, läser Michael Bjerkhagen i kyrkans förbön för kronprinsessan, och han ber Gud ge henne kraft och tålamod, vila

Kronprinsessans svärföräldrar, Eva och Olle Westling.

Kungens fyra systrar firade sin brorsdotter både i Stockholm och på Öland: prinsessan Christina, prinsessan Désirée, prinsessan Birgitta och prinsessan Margaretha.

och tid för återhämtning. Gudstjänsten är slut och till *Gratulation* av Wilhelm Peterson-Berger går familjen ut i solen. I Östra valvet hälsar kungafamiljen på alla sina gäster och bjuder dem att kliva nedför trapporna till Logården, Slottets egen trädgård, för en stunds samvaro.

En önskan kronprinsessan hade inför födelsedagen var att få tillbringa lite mer tid tillsammans med sina fastrar. Så fick det också bli, vilket kungen berättar om i sitt tal till sin dotter:

– Jag vill tacka för vad du gör i din familj. Den är inte så liten längre, den växer och det är härligt också att ni har tagit Haga slott i besittning. Vi var där igår kväll, bara min familj och din familj – och vi hade en härlig gemenskap och mina systrar berättade för dig om hur de hade upplevt Haga. Det var något som värmden mig. Jag var ju bara fyra år när vi flyttade därifrån.

Vid mottagningen på Logården överlämnar talman Urban Ahlin och statsminister Stefan Löfven en gåva från riksdag och regering; ett kryddställ i silver. Statsministern tar tillfället i akt att framföra ett tack från sig själv och det svenska folket:

– Kronprinsessan är ett föredöme på så många olika sätt. Som kunglighet, som medmänniska, som förälder. Den enkelhet och värme som Kronprinsessan utstrålar gör att många kan känna sig välkomnade

och inkluderade. Det är så fint. Och det är svenskt. Jag och många med mig har imponerats genom åren. Av både styrkan, men också modet. Modet att våga prata om svårigheter i livet. Det spelar stor roll för många unga, att få höra att livet kan gå upp och ner också för en kronprinsessa och det är, enligt mig, kanske något av det finaste en människa kan göra – att dela med sig av sina erfarenheter för att lyfta andra. Idag gratulerar vi en klok och kompetent fyrtio-åring som gör stora insatser för Sverige varje dag.

Efter att landshövdingarna i Stockholm och Västra Götaland hållit tal och gåvor överlämnats skjuts salut från Skeppsholmen. Klockan är tolv och Storkyrkans klockor faller in i dånet. Några tutande båtar ute på Strömmen fullbordar den glada låten.

– Kära vänner! Ska det vara så här trevligt, ja då kan jag fylla år, säger kronprinsessan påtagligt lycklig och tackar alla som kommit, som följt henne genom åren, och för gåvorna.

– Och varmt, varmt tack för alla fantastiska ord, som jag sätter stort värde på!

Kronprinsessfamiljen lämnade Slottet för att åka i kortege genom Stockholm. Färden gick över Norrbro, längs Vasagatan, Kungsgatan och Birger Jarlsgatan och till Hovstallet. Några timmar senare fortsatte festen på Borgholms idrottsplats på Öland.

Prinsessan Leonore, som så många andra, fångas av Slottskyrkans mäktiga takmålningar från 1700-talet. Himlafärden och många änglabarn pryder takvalvets plafonder.

Kronprinsessan är sedan januari 2016 ambassadör för FN:s globala mål för hållbar utveckling. Bilden är tagen vid The Ocean Conference i FN i New York och fisken är uppbyggd av plastskräp från havet.

ENERGISK OCH ENVIS – FÖR MILJÖN

I början av 2016 utsågs kronprinsessan av FN, med generalsekreterare Ban Ki-moon i spetsen, till en av sjutton ambassadörer för de globala målen för hållbar utveckling. I ambassadörernas ansvar ligger nu att arbeta för dessa mål, som sammanfattas i FN:s resolution Agenda 2030.

Men var ska man börja...? Kronprinsessan har valt att fokusera på hållbarhets-, havs- och fiskefrågor, områden där hon sedan tidigare är både kunnig och engagerad. I samspel med svenska forskare, institutioner och andra aktörer har hon hittat sin väg framåt i arbetet för hållbar utveckling.

Som första officiella uppdrag efter prins Oscars födelse deltog kronprinsessan i kongressen Baltic Sea Future, som Stiftelsen Hållbara Hav arrangerade tillsammans med Stockholms universitet och Stockholms stad på Stockholmsmässan i mars 2017. Kongressen samlade över trehundra kommunala beslutsfattare, forskare och entreprenörer från länderna runt Östersjön till samtal och kunskapsutbyte. Kronprinsessan öppnade kongressen och uppmanade deltagarna att

använda tiden klokt – för när det gäller Östersjöns framtid finns det ingen tid att förlora.

I början av juni reste kronprinsessan till USA för att närvara vid FN-konferensen The Ocean Conference som Sverige och Fiji gemensamt tog initiativ till. Syftet med konferensen var att uppmärksamma de särskilda utmaningar haven, och därmed mänskligheten, står inför.

– För första gången lyftes havsfrågan i sin helhet i FN:s generalförsamling. Frågan har tagit steget från att vara ett område för havs- och fiskeexperter till att handla om allas vår överlevnad, sade vice statsminister Isabella Lövin, som också var Sveriges ordförande för kongressen.

Den 29 september åkte kronprinsessan och prinsessan Estelle till Askölaboratoriet utanför Trosa för att titta närmare på livet i Östersjön. Det blev en spännande dag, både inne i labbet där Lena "Tant Tång" Kautsky berättade om Östersjöns blåstång, och ute i vattnet där kronprinsessan med vadarbyxorna på fick dra nät genom en grund vik.

Energetic and determined – for the environment's sake

At the beginning of 2016, the Crown Princess was appointed by the UN and its Secretary-General Ban Ki-moon to play a key role as one of 17 ambassadors for the UN's global goals. The ambassadors are now responsible for working towards the Sustainable Development Goals, in accordance with UN's 2030 Agenda resolution.

But where to begin? The Crown Princess has chosen to focus on issues relating to sustainability, the sea and fishing – areas in which she has already demonstrated her knowledge and commitment. She has worked together with Swedish researchers, institutions and other players to make progress for sustainable development.

Her first official engagement after the birth of Prince Oscar was to attend the Baltic Sea Future conference, arranged by the Sustainable Seas Foundation in association with Stockholm University and the City of Stockholm in March 2017. The conference brought together more than three hundred municipal decision-makers, researchers and entrepreneurs from the countries around the Baltic Sea for discussions and to exchange expertise. The Crown Princess opened the conference, encouraging the attendees to use their time wisely, because when it comes to the future of the Baltic Sea, there is no time to waste.

In early June, the Crown Princess travelled to the USA to attend the UN Ocean Conference which had been jointly initiated by Sweden and Fiji. The aim was to draw attention to the specific challenges faced by the oceans, and thus also by mankind.

"For the first time, the issue of the oceans is being discussed in its entirety by the General Assembly of the United Nations," said Deputy Prime Minister Isabella Lövin, who was also Sweden's chair for the conference. "This issue has gone from being an area for ocean and fishing experts to become a matter of everyone's survival."

On 29 September, the Crown Princess and Princess Estelle travelled to the Askö Laboratory near Trosa to take a closer look at life in the Baltic Sea. It was an exciting day, both in the lab and out in the water where the Crown Princess wore her waders to drag nets through a shallow bay.

6 mars: Kronprinsessan öppnar kongressen Baltic Sea Future på Stockholmsmässan. Här möts länderna runt Östersjön för att hitta nya vägar framåt för en hållbar utveckling.

29 september: Hands on! Nu ska det dras landvadsnät för att samla in djur och växter att analysera. Kronprinsessan och prinsessan Estelle besöker forskningsstationen Askölaboratoriet i Trosa skärgård.

«Om våra barn får lära sig om allt det fina vi har i naturen, då kommer de att förundras över den. Och det är först när vi får uppleva naturen som våra känslor faktiskt väcks att värna om den och vårda den.»

Kronprinsessan Victoria

9 september: Kronprinsessans vandring genom Sveriges landskap inleddes i Västergötland. Prins Daniel deltog också i vandringen som gick längs pilgrimsleden från Varnhem till Fågeludden vid Hornborgasjön.

VÄSTERGÖTLAND: KRONPRINSESSANS FÖRSTA LANDSKAPSVANDRING

Vid kronprinsessans fyrtioårsdag fick hon ett silverspänne i present från Västergötland, som är hennes hertigdöme. Spännet är en replik av ett smycke som kvinnorna i Varnhem bar för tusen år sedan. En av dessa kvinnor var Kata, och i maj 2017 invigdes museet Kata Gård i Varnhem som berättar om livets villkor i Västergötland för tusen år sedan.

På Kata Gård inleder kronprinsessan sin första landskapsvandring. Det är lördagen den 9 september och tillsammans med prins Daniel anländer hon med tåg till Skövde och buss till Varnhem. Nedanför Kata Gård ligger Varnhems kyrka och ruinen av munkklostret. Det strilregnar. Den tusenåriga stillheten i platsen låter sig inte störas av folket som kliver ur bussen, rustade i goretex och galon.

Under de närmaste åren kommer kronprinsessan att göra en vandring i vart och ett av Sveriges 25 landskap.

– Jag har haft en fantastisk möjlighet att få se mycket av Sverige, berättar kronprinsessan, för det mesta är besöken korta nedslag. Jag har ofta lämnat en plats med känslan av att jag inte hann. Jag har saknat möjligheten att ta lite extra tid och att få uppleva naturen.

Inför sin fyrtioårsdag önskade sig kronprinsessan tid att få vandra i Sverige.

– Med vandringarna vill jag också visa allt det vackra vi har runtomkring oss. Jag vill väcka en nyfikenhet till att vilja gå ut i naturen och upptäcka.

Varje vandring arrangeras tillsammans med länsstyrelsen, och inför Västgötavandringen är det Västra Götalands län med tillförordnade landshövdingen Lisbeth Schultze som föreslagit programmet.

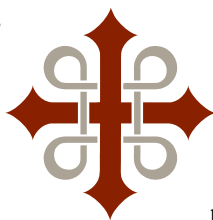
Från Kata Gård går färden ur bokskog och beteslandskap upp mot Billingsens platåer och urskogar.

Skogsmulles familjegrupp gör kronprinsessparet sällskap en bit på vägen. Tillsammans undersöker de några snäckor, kanske bor det någon där inne?

– Det var en spinkig rackare, säger kronprinsessan när en förskrämd liten snigel tittar ut ur sitt skal.

Andra vandrare ansluter längs vägen. Färden går längs S:t Olofsleden som ingår i det system av pilgrimsleder som till slut når Nidarosdomen i norska Trondheim. Leden är uppmärkt med S:t Olof-korset.

– Det är svindlande med platsens långa historia, fortsätter kronprinsessan. Man känner en stor ödmjukhet gentemot dem som levat och verkat här. Alla som gått längs den här leden... Det är

Prins Gabriel, hertig av Dalarna, vägde vid födseln 3400 gram och var 49 cm lång. Ängsklocka är Dalarnas landskapsblomma.

19 april: Prins Alexander fyller ett år!

VÄLKOMMEN PRINS GABRIEL!

Torsdagen den 31 augusti dånade åter salutskotten över Stockholm: Ett kungligt barn har kommit till världen! Tidigare samma dag, klockan 11.24 på Danderyds sjukhus, nedkom prinsessan Sofia med en son.

Prins Alexander fick en lillebror, prinsparet blev tvåbarnsföräldrar och, som statsminister Stefan Löfven uttryckte det vid konseljen på Slottet påföljande måndag: "Familjen Sverige har fått en ny medborgare". Vid konseljen läste kungen upp vilka namn prinsparet valt åt sin nyfödde son:

– Gabriel Carl Walther. Hans titel ska vara Hertig av Dalarna.

Efter konseljen firades tacksägelsegudstjänst – Te Deum – i Slottskyrkan. Kungaparet, kronprinsessparet, prins Carl Philip, prinsessparet och familjen Hellqvist närvarade i kyrkan. Prinsessan Christina och Tord Magnuson var också med liksom representer från det officiella Sverige och hovets personal. Gudstjänsten leddes av överhovpredikanten biskop

Johan Dalman och pastorn i Kungliga Hovförsamlingen Michael Bjerkhagen.

Te Deum är en ceremoniell gudstjänst och när den planeras vet man ännu ingenting om babyn som ska födas.

– För vart och ett av kungabarnen försöker vi få med tradition, nyskapande och framtid i både ord och ton, berättar hovorganisten Mary Ljungqvist Hén.

Efter en traditionsenlig trumpetfanfar, spelad av hovtrumpetare Olle Hermansen, inleddes tacksägelsen för prins Gabriel med samma musik som spelades vid hans fars dop, *Deo dicamus gratias*. Stycket framfördes även vid prins Alexanders födelse.

– För prins Alexander valde vi Mozarts *Te Deum* som avslutningsmusik, men nu till prins Gabriel har vi valt ett *Te Deum* av Scarlatti som Slottskyrkans Vokalensemble framförde, för åttastämmig kör och cembalo.

Vid gudstjänsten talade Johan Dalman om nådegåvan att få ta emot ett litet barn, och om allt det stora som inte låter sig fångas av orden.

Kungaparet på väg in till tacksägelsegudtjänst i Slottskyrkan. Bakom dem går pastorn i Kungliga Hovförsamlingen Michael Bjerkhagen och överhovpredikanten biskop Johan Dalman. Till höger ceremonimästaren Odd Zschiedrich.

Konselj med regeringen den 4 september. "Sonen och modern befinner sig väl", sade kungen som själv fick se den lille prinsen samma dag han föddes.

Welcome Prince Gabriel!

Salutes were fired over Stockholm on Thursday 31 August: A royal baby had been born! Earlier that same day, at 11:24 at Danderyd Hospital, Princess Sofia had given birth to a son.

Prince Alexander had gained a little brother, the Prince Couple had become parents for the second time, and as Prime Minister Stefan Löfven said during the Council of State at the palace on the following Monday: "The Sweden family has a new citizen!" The King announced the name chosen by the Prince Couple at the Council of State:

"Gabriel Carl Walther. His title will be Duke of Dalarna."

After the Council of State, a thanksgiving service – the *Te Deum* – was held in the Royal Chapel. The service was led by the Right Reverend Bishop Johan Dalman and Pastor of the Royal Court Parish Michael Bjerkhagen.

A *Te Deum* is a ceremonial service, and at the time of planning

nothing is yet known about the baby who will be born.

"For every royal baby, we try to combine tradition, innovation and the future, in both words and music," explained Court Organist Mary Ljungqvist Hén.

Following a traditional trumpet fanfare, played by Court Trumpeter Olle Hermansen, the service of thanksgiving for Prince Gabriel began with the same music that had been played at his father's christening, *Deo Dicamus Gratias*. The piece was also performed for the birth of Prince Alexander.

"For Prince Alexander, we chose Mozart's *Te Deum* as the concluding piece, while for Prince Gabriel we have chosen a *Te Deum* by Scarlatti performed by the Royal Chapel Vocal Ensemble, for eight-part choir and harpsichord."

During the service, Bishop Dalman spoke about the gift of grace that a new baby represents, and about the wonderful experiences that cannot be captured in words.

23 mars: Karl XI:s galleri, i förgrunden de kungliga kuverten. Salens fönster vetter ut mot Norrbro.

I BAKOM KULISSENA – INFÖR EN REPRESENTATIONSMIDDAG

vårdagjämningstid bjuder kungen in till årets första representationsmiddag. De inbjudna gästerna speglar Sverige ur olika vinklar: de representerar regering och riksdag, myndigheter, näringsliv, kyrka, vetenskap, idrott och kultur.

Till middagen inbjuds även personer som kungafamiljen mött under sina resor. Omvärlden är representerad via den diplomatiska kåren. Veckan före middagen är det fullt pådrag på många håll i Slottet.

Konsten att göra en bordsplacering

Bordsplaceringen hålls alltid mycket hemlig, och den diskuteras i en liten grupp tillsammans med kungen och drottningen.

Inför den här representationsmiddagen är det kungen som själv godkänner placeringen, för drottningen har hastat till Tyskland för att närvara vid en begravning. Det är tisdag och två dagar kvar till middagen.

Inne på hovkanslist Marie-Louise Karjers kontorsrum ligger en utlagd plan över middagsbordet i Karl XI:s galleri och 145 färgkodade lappar med gästernas namn och titel. Här har hovets ceremonimästare Odd Zschiedrich tillbringat föregående lördag med att i lugn och ro lägga ett avancerat pussel:

– Att göra en bordsplacering är en intressant och rolig uppgift, säger Odd och tittar upp från sitt

verk. Jag är road av pussel, korsord och schack, och här får man utlopp för alltihop!

In i rummet kommer kungen, förste hovmarskalk Mats Nilsson och statsfrun Anna Hamilton som är chef för drottningens hovstat. Nu ska placeringen presenteras och diskuteras.

– Det blir 145 gäster; 75 män och 70 kvinnor, inleder Odd, och skissar snabbt upp förutsättningarna för middagens bordsplacering.

I samspråk med Mats, Anna och Odd går kungen igenom placeringen, med utgångspunkt från mitten av bordet där kungaparet alltid sitter mitt emot varandra. Hänsyn tas till gästernas erfarenheter och språk, men rang spelar också in.

Lugnt och effektivt går diskussionen. Kungen trummar med fingrarna mot bordet och tänker.

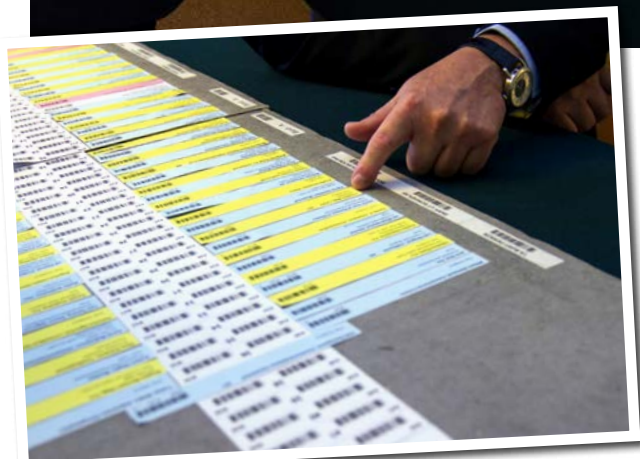
– Det är helt rätt, vi flyttar upp henne, avgör kungen om en av gästerna.

Om gästerna kommer från ett land där man och hustru brukar ha varandra till bordet, placerar ni ihop dem då?

– Aldrig! säger kungen mycket bestämt. Vad är det för poäng med att gå bort om det är precis som hemma?

Kungen går igenom bordsplaceringen tillsammans med ceremonimästare Odd Zschiedrich, statsfrun Anna Hamilton och förste hovmarskalk Mats Nilsson.

Kan gästernas intressen styra hur man placerar?

– Ja, men det får inte bli för genomtänkt, poängterar kungen, inte för många synergier, för det är inte heller bra.

Vad är viktigast att tänka på?

– Att man inte glömmer bort någon, säger Odd blixtnabbt. En del gäster har positioner i samhället som gör att de ofta är här. Då är det viktigt att placeringen förnyas, så man inte sitter vid samma personer hela tiden.

Så är genomgången klar. Kungen är nöjd. Alla är överens.

– Då hoppas vi att alla håller sig friska, avslutar Odd Zschiedrich.

Kungen om middagen

Vad önskar Kungen att gästerna får med sig hem efter den här kvällen?

– Jag hoppas att det uppstår utvecklande samtal! Att gästerna uppskattar gemenskapen. Jag vill att man ska träffas och göra nya bekanskap. Jag hoppas också att gästerna kan matcha varandra vid bordet och skapa kontakter att bygga vidare på. Att middagen blir en mötesplats, det är hela poängen.

– Slottet är byggt för att skapa nätverk och bygga broar mellan människor, fortsätter kungen. Men vi kan bara bjuda på förutsättningarna, sedan måste gästerna bjuda till, våga, ta första steget. Det är deras uppgift!

Kommer någon att hålla tal?

– Nej, inga tal. Vi ska bara umgås med varandra. Det är inget som bryter av eller tar tid från det. Tal hålls bara i samband med statsbesöken.

Det kungliga året 2017

Följ med vår kungafamilj i vardag och fest under ett händelserikt år i Sverige och utomlands. Kungaparet har bland annat gjort ett statsbesök i Indonesien, och kronprinsessan Victorias miljöarbete har fört henne till Maldiverna, Japan och USA.

I årets bok uppmärksammas kronprinsessans engagemang särskilt och vi följer med på hennes första landskapsvandring som genomfördes i Västergötland. Naturligtvis är vi också med under kronprinsessans somriga fyrtioårsfirande i Stockholm och på Öland.

Vi får även följa med bakom kulisserna inför en middag på Kungliga Slottet, och följa arbetet med allt från blomsteruppsättningar till dukning – och så får vi veta hur kungen tänker när han placerar sina gäster.

Läs även om Nobelfestligheterna, nationaldagsfirandet och om kungafamiljens känsla för sport och hälsa.

Det kungliga året har givits möjlighet till flera unika intervjuer och möten med kungafamiljen. Boken innehåller ett rikt bildmaterial.

Bild & Kultur

ISBN 978-91-89210-17-2

9 789189 210172

